અને છેવટે સંકલ્પથી વર્જિત એવું પરમપદ તે જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરે—એ બધી બાબતોની ખૂબ આકર્ષક સ્પષ્ટ રજૂઆત કરવામાં આવી છે. તાત્પર્ય એ છે કે જીવનની પરમસિદ્ધિ માટે મનુષ્યે મહાન યોગી બનવું જોઈએ. આ વિષયને આનુષંગિક એવા ઉન્મનીભાવ, સમરસીભાવ, રૂપાતીત ધ્યાન, સામાયિક, શુક્લધ્યાન, અનાહતનાદ, નિરાકાર ધ્યાન વગેરે અનેક વિષયોને ટૂંકમાં છતાં સચોટ રીતે કર્તાએ આલેખ્યા છે.

કાર્તિક સુદિ ૧, વિ. સં. ૨૦૧૭
તા. ૨૧-૧૦-૧૯૬૦

—પ્રકાશક

શ્રી જૈન સાહિત્ય વિકાસ મંડળનો
હવે પછી ટૂંક સમયમાં પ્રકટ થનાર

યાદગાર ગ્રંથ

नमस्कार स्वाध्याय

प्राकृत विभाग

નમસ્કારવિષયક એક અદ્વિતીય અભ્યાસગ્રંથ (Reference Book)

છેલ્લા ૭ વર્ષથી જેનુ સશોધન કાર્ય હાથ ધરવામા આવ્યુ છે અને જેની પૃચ્છાઓ–માગણીઓ પણ ખૂબ વધતી રહી છે તે દળદાર ગ્રથ 'नमस्कार स्वाध्याय'નો પ્રથમ પ્રાકૃત વિભાગ ટૂક સમયમા જ પ્રકાશિત થશે અત્યારસુધીમા નમસ્કારવિષયક જે સાહિત્ય પ્રકટ થયુ છે તેમા તે વિશિષ્ટ હશે, કારણકે તેની રીતિનો એ સૌથી પ્રથમ જ ગ્રથ છે

'નમસ્કાર મહામત્ર' અગેના સાહિત્યની અને તેનુ મહત્ત્વ વૈજ્ઞાનિક રીતે સિદ્ધ કરવા માટે યથાર્થ આમ્નાય જાણવાની તેમજ સમજવાની સમાજમા હમણા હમણાં ખૂબ ભૂખ જાગી છે, અને એવે ટાણે આવો માહિતીપૂર્ણ સગ્રહાત્મક ગ્રથ પ્રકટ થાય એ અતિ ઉપયોગી અને આવકારપાત્ર નીવડશે ચૌદ પૂર્વના સાર તરીકે વર્ણવાયેલ આ પરમમત્રની આરાધના કરતા પહેલા તેનુ બધી જ દૃષ્ટિએ સપૂર્ણ જ્ઞાન મેળવવુ આવશ્યક છે એ દૃષ્ટિ સામે રાખીને અતિ શ્રમપૂર્વક આ કોષ–ગ્રથ (Encyclopaedia) તૈયાર કરવામા આવ્યો છે. આગમોથી માડી અત્યારસુધીમા જે કાઈ લખાયુ છે તે સશોધનની દૃષ્ટિએ તારવીને પ્રસ્તુત ગ્રથમા ગુજરાતી અનુવાદ સાથે રજૂ કરવામા આવ્યુ છે માત્ર જૂજ નકલો છપાવી હોવાથી ઓર્ડરો તાત્કાલિક નોંધાવવા વિનતી છે.

આઠ પેજી ક્રાઉન સાઈઝનાં આશરે ૬૦૦ પૃષ્ઠ, ૫૦ જેટલાં રંગીન-અરંગીન યંત્રો તથા ચિત્રો અને કલામય જેકેટ.

અર્થ : [illegible] ॥ ૨ ॥

અનુવાદ : હું ક્યાં છું. ક્યાં જઈશ. હમણાં (અહીં) ક્યાંથી આવ્યો. મારું કોણ (સ્વજન-બંધુ). હું કોનો—એ પ્રમાણે આત્માને વિશિષ્ટ રીતે ચિંતવવો ॥ ૨ ॥

पुरुषास्तीर्थमिच्छन्ति किं तीर्थैः[1] क्लेशकारणैः[2] ।
धर्मतीर्थं[3] शरीरस्थं सर्वतीर्थाधिकं मतं[4] ॥ ३ ॥

અર્થ : પુરુષ તીર્થ કરવા તણી વાંછા કરઈ. પણ તેહ તીર્થ કિમ કહિવાઇ જેહ તીર્થ ક્લેશદાયક હુઇ તેહમાહિ તીર્થ ન કહીઇ ઇમ જાણીનઇ જેહ શરીર છઇ તેહમાહિ ધર્મતીર્થ છઇ. અનઇ ઇત્યેવમાદિક સર્વતીર્થમાહિ અધિક તીર્થ **મન** કહીઇ. ઇમ જાણીનઇ આપણાઇ આત્માઇ મન થિર કીજઇ. તે સર્વતીર્થથિકૂં અધિક મન જાણિઉ ॥ ૩ ॥

અનુવાદ : પુરુષો તીર્થને ઇચ્છે છે (કલ્યાણને માટે લોકો તીર્થયાત્રા માટે ભટકે છે); પરંતુ (ભટકવાથી કાયાના) ક્લેશના કારણરૂપ (બનતાં) તીર્થોથી શો લાભ ? સર્વ તીર્થથી અધિક ધર્મતીર્થ (આત્મા-મન) છે, જે (આપણા જ) શરીરમાં રહેલું છે. ॥ ૩ ॥

इदं तीर्थमिदं तीर्थमिति ज्ञात्वा भ्रमंति ये ।
ज्ञानध्यानविहीनास्ते सतां[5] तीर्थं स्वमेव हि ॥ ४ ॥

---

१ तीर्थे V.   २ क्लेशदायके V.   ३ धर्मतीर्थ V, B
४ मन. V

५ सता V, S

અર્થ : [illegible] ચોર આવિ [illegible] આપણ[illegible] આત્માન [illegible] આપણી તેહ પ્રતિ ન જોઈ કોઈક (કોઈ) [illegible] તે ચોર [illegible] કરીઇ. આપણી વસ્તુ તે કેવી કરીઇ આપણઉ ચોર તે કેહા કહિઈઇ આપણ[illegible] ચોર તે કહિઈઇ જેહ ક્રોધ માન માયા લોભ રાગ દ્વેષ પ્રમુખાદિક આત્માનું જ્ઞાન હરી લીઇ છઇ તેહ પ્રતિઇ કો નથી જોતઉ જેહ બાહ્ય જ્ઞાન [illegible] તેહ હરી લીઇ છઇ [illegible] તેહ ચોર આત્માન જ્ઞાન હરી લીઇ છઇ તેહ ચોર કિમ દીસઇ તેહ પ્રતિ દીસવાનઉ ઉપાય આગલિ કહિસ્યઇ ॥ ૬ ॥

અનુવાદ : અતિ અલ્પ (નજીવી) વસ્તુ પણ જ્યારે (કોઈક વખત) ચોરાઈ જાય છે ત્યારે લોકો (એ ચોરની ખૂબ ચીવટપૂર્વક) તપાસ કરે છે (વિલોકન કરે છે). પરંતુ (આ) જડ (અજ્ઞાની લોકો) આત્માનુ સર્વસ્વ હરી જતા એવા (ચોરરૂપી) મનને જોતા નથી (શોધવાની તસ્દી પણ લેતા નથી.) ॥ ૬ ॥

तत्सामायिकदीपेन कायदुर्गसमाश्रितः ।
अज्ञानाच्छादितः[1] स्वात्मा निरीक्ष्यो योगिभिः सदा ॥ ७ ॥

અર્થ : તેહ ચોર જોવા તણઇ અર્થિ કરી સામાયિકરૂપીઉ દીવઉ કરીઇ તેણઇ દીવઇ કરીનઇ કાયાદુર્ગમાહિ સમતાપણું આશ્રીનઇ આપણુ આત્મા અજ્ઞાન કરીનઇ આચ્છાદિત છઈ તેહ સમ્યકત્વ રૂપાઉ દીવઉ કરીનઇ જોઈઇ જોગપુરુષ જોગીશ્વર હઉઇ. તેહ સામાયિકરૂપીઇ દીવઇ કરીનઇ સદાઇ જોઇ. આપણું જ્ઞાન હરવા ન દિઇ ક્રોધ માન માયા લોભરૂપીયા ચૌર સદાઇ ત્યાગ કરઇ તેહ પુરુષ આત્મા પ્રતિઇ દેખઇ ॥ ૭ ॥

અનુવાદ : શરીરરૂપી કિલ્લામાં સારી રીતે આશ્રિત થઈ રહેલા અને અજ્ઞાનથી અચ્છાદિત બનેલા એવા પોતાના આત્માને યોગીઓ હમેશાં સામાયિકરૂપી દીપકથી નિહાળવા યોગ્ય છે. ॥ ૭ ॥

---

१ अगाताच्छादित V

[illegible] ।
[illegible] ॥ ११ ॥[1]

અર્થ : [illegible] ॥ ૧૧ ॥

અનુવાદ : મોક્ષની આકાંક્ષાવાળાઓએ [illegible]થી રહિત, જ્ઞાનરૂપ, નિરંજન અને કર્મમુક્ત એવા આત્માનું જ ધ્યાન ધરવું જોઈએ. ॥ ૧૧ ॥

---

१ स्थाने २ प्रमर्तार S, A, B. ૨ આ શ્લોક V માં નથી અર્થ પણ નથી

३ स्वात्मैव V ४ कर्मनिर्मुक्तो V ૫ આ શ્લોક તેમજ અર્થનો V માં ॥ ૧૦ ॥ નબર છે.

તેના પ્રકાર ભાસ સર્વ વિશ્વ પતિ ઉપકારક છઇ તેમ આપણીનઇ સદાઇ આનંદમઇ ગ્યાનપૂર્ણપણઇ આત્મધ્યાનિ કરિવઉ. જિમ સૂર્યનાગમા ઉદયિ કરીનઇ અંધકાર જાઇ તિમ આત્મધ્યાનિ કરીનઇ પાપરૂપીઆ અંધકાર જાઇ. એહ આત્મધ્યાનનાયુક્તિ સ્પષ્ટ કોઇક પુછઇ આત્મધ્યાનિ કરીનઇ પાપ કિમ જાઇ. જિમ સૂર્યનાયુ ઉદયિ કરીનઇ અંધકાર જાઇ તિમ આત્મધ્યાનઇ કરીનઇ પાપ જાઇ ॥ ૧૩ ॥

અનુવાદ : પ્રભારાશિ (તેજના સમૂહ–સૂર્ય) સમાન શોભાવાળા, સકલ વિશ્વના ઉપકારક તેમજ સદા આનંદ અને સુખથી પૂર્ણ એવા પોતાના આત્માને (ધ્યાનીએ) ધ્યાવવો જોઈએ. ॥ ૧૩ ॥

शुद्धस्फटिकसंकाशः सर्वज्ञगुणभूषितः ।
परमात्मकलायुक्तो[1] ध्येयः स्वात्मा मनीषिभिः ॥ १४ ॥[2]

અર્થ : પરમાત્મસ્વરૂપ તેહ કેહવ્ં કહીઇ જેહવૂં શુધ (શુદ્ધ) સ્ફટિકતણૂ સકાશ છઇ તેહનૂ પરમાત્મસ્વરૂપ છઇ. વલી કેહવૂં કહીઇ જ્ઞાનતણે ગુણે કરીનઇ સંયુક્ત છઇ પરમાત્મ સ્વરૂપ એહવી યુક્તિ કલાઇ કરીનઇ સંયુક્ત છઇ એહવૂં આત્મસ્વરૂપ કર્મ થકી રહિત થઇનઇ જેહ મુનીશ્વર છઇ તેહ સદાઇ ધ્યાઇ ॥ ૧૪ ॥

અનુવાદ : શુદ્ધ સ્ફટિક સમ નિર્મળ, સર્વજ્ઞના ગુણોથી વિભૂષિત અને પરમાત્માની કલાઓથી યુક્ત એવા પોતાના આત્માનું બુદ્ધિશાળી પુરુષોએ ધ્યાન કરવું જોઈએ. ॥ ૧૪ ॥

---

१ परमात्मकल्पयुक्तो V. २ આ શ્લોક તેમજ અર્થનો Vમાં ॥ ૧૬ ॥ નંબર છે

[illegible] ॥ [illegible] ॥

[illegible] ।
[illegible] जानते [illegible] जन्म न [illegible] ॥ २१ ॥

[illegible]

અનુવાદ : સર્વ ભગવાન, શ્રી (જ્ઞાનાદિ)થી યુક્ત, સર્વ વર્ણોથી રહિત એવા આ આત્માને જે જાણે છે તેને (ફરી) જન્મ (લેવો પડતો) નથી ॥ ૨૧ ॥

एवं ध्यात्वा स्वमात्मानं स्वकाये[4] कायवर्जितं ।
ध्येय[5]: परपदारूढः[6] परमात्मा निरंजनः ॥ २२ ॥

---

१ सर्वविश्वोपकारश्च V, सर्वस्वर्णविवर्जितः A २ आत्मान (?) V ३ जन्मो V

४ स्वकाय V ५ ध्येय V ६ परपदारूढ V, परपदारूढ S, A ७ देवेश मुक्तिहेतवे S, A ८ આ શ્લોકનું છેલ્લું પાદ S મા તથા A મા देवेश मुक्तिहेतवे છે એ ભૂલથી લખાયેલું લાગે છે, કારણકે એ પાદ હવે પછીના શ્લો ॥ ૨૩ ॥ નું છેલ્લું પાદ છે અને એ શ્લોક S મા તથા A મા લખવાનો રહી ગયો છે પરિણામે શ્લો ॥ ૨૨ ॥ પછીના નંબરો લખવામા S મા તથા A મા ભૂલ થઈ છે, અને એ J, V તથા H ગાથે સરખાવતા સ્પષ્ટ માલુમ પડે છે

अर्थ : [illegible] ॥ २२ ॥

अनुवाद : [illegible] ॥ २२ ॥

[illegible] ।
[illegible] ॥ २३ ॥

अर्थ : [illegible] ॥ २३ ॥

अनुवाद : [illegible] ॥ २३ ॥

[illegible]

[illegible]

शंकरो वा [1]जिनेशो वा [2]यो यस्याभिमतः सदा ।
एक एव प्रभुः शांतो निर्वाणस्थो विलोक्यते ॥ २४ ॥[3]

અર્થ : જેહ પરમેશ્વર છઇ જગતતણુ ઠાકુર તેહ નિર્વાણપદ સ્થિતિ કરી ધ્યાવઉ અથવા કોએક શંકર કરી માનઇ છઇ કોઇક જિનેંદ્ર કરી માનઇ છઇ પણ જેહવઉ છઇ તેહવુ સનાઇ હઇ પણ જેહ ચઉદ ભુવનૈક નાથ તેહ એક જ છઇ. નિર્વાણપદિતણી સ્થિતિ કરીનઇ ધ્યાવઉ ॥ ૨૪ ॥

અનુવાદ : શંકર (કહો) કે જિનેશ્વર (કહો) (પણ) જે જેને અભિમત છે તે શાંત પ્રભુ સદાકાળ એક જ છે. નિર્વાણપદને પામેલો (આત્મા તેને એટલેકે તે પ્રભુને) જોઈ શકે છે. ॥ ૨૪ ॥

सुरासुरनराधीशपूजितो जगतांहितः ।
सर्वदोषविनिर्मुक्तो देवेशः परिकीर्त्तितः ॥ २५ ॥[4]

અર્થ : જેહ પરમેશ્વર જગંનાથ કહીઇ તેહ ત્રિભુવનતણુ પૂજનીક છઇ પણ તેહ પરમેશ્વર સર્વ દોષ થકી રહિત છઇ. તેહ પ્રતિ દેવ કહીઇ; પણ બીજઉ દેવ ન જાણિવઉ. ॥ ૨૫ ॥

અનુવાદ : જે સુરો, અસુરો તેમજ માનવીઓના અધિપતિથી (રાજાઓથી) પૂજિત છે, જગતનું હિત કરનાર છે અને સર્વ દોષથી સંપૂર્ણપણે મુક્ત છે (તેમનું જ) દેવાધિદેવ તરીકે પરિકીર્તન કરવામાં આવ્યુ છે. ॥ ૨૫ ॥

---

१ जिनेंद्रो V   २ योयं स्या (स्या ?)भिमत V, योयस्याऽभिमतः S, A, B   ૩ આ શ્લોકનો S મા તથા A મા ॥ ૨૩ ॥ નંબર છે

૪ આ શ્લોકનો S મા તથા A મા ॥ ૨૪ ॥ નંબર છે

एकोऽप्यनेकरूपो यः स्थूलः सूक्ष्मो लघुर्गुरुः[1] ।
निर्वाणपदमारूढो [2]देवेशोऽयमिहोच्यते ॥ ३२ ॥[3]

અર્થ : જેહ પરમેશ્વર [illegible] નામ [illegible] એક અરૂપ છઇ પણિ તેહનાથી [illegible] નિર્વાણપદિ છઇ આતમા અનેક ([illegible]) અનેકરૂપ કરી આતમા પ્રાપ્ત છઇ એક [illegible] કરી [illegible] કરી [illegible] કરી એક બાર કરી એહવા અનેકરૂપ કરી આતમા પ્રાપ્ત છઇ પણિ જેહ જગનાથ કહીઇ તેહ સ્થૂલઆદિ નથી આતમા સૂક્ષ્મઆદિ નથી આતમા લઘુઆદિ નથી આતમા ભારઆદિ નથી એહવા પુદ્ગલઆદિ પરમેશ્વર નથી એક નિર્વાણપદનાથી સ્થિતિ છઇ તેહનઇ દેવાધિદેવ કહીઇ ॥ ૩૨ ॥

અનુવાદ : (અને છેલ્લે તે) એક છતાં અનેકરૂપ છે, સ્થૂલ (છતાં) સૂક્ષ્મ છે અને લઘુ (છતા) ગુરુ છે—નિર્વાણપદ પર આરૂઢ થયેલ આ (ઉપર કહ્યા એવા સ્વરૂપવાળા) અહીં (આ જગતમાં) દેવાધિદેવ કહેવાય છે. ॥ ૩૨ ॥

ब्राह्मणैर्लक्ष्यते ब्रह्मा विष्णुः पीतांबरैस्तथा ।
रुद्रस्तपस्विभिर्दृष्ट एष एव निरंजनः ॥ ३३ ॥[4]

અર્થ : જેહ બ્રાહ્મણ છઇ તેહ બ્રહ્મા કરી માનઇ છઇ. અનઇ જેહ પીતાંબર છઇ તેહ વિષ્ણુ કરી માનઇ છઇ અનઇ જેહ જટાધારી છઇ તેહ ઈશ્વર કરી માનઇ છઇ. પણિ તેહ બ્રહ્મસ્વરૂપ નિરંજન છઇ. આપણપઇ

---

१ लघुगुरु V   २ देवेशमिदमुच्यते V   ३ આ શ્લોકનો S તથા V મા તથા A માં ॥ ૩૧ ॥ નંબર છે

૪ આ શ્લોકનો S તથા V માં તથા A મા ॥ ૩૨ ॥ નંબર છે

एकोऽप्यनेकरूपश्च स्थूलः सूक्ष्मो लघुर्गुरुः ।[1]
निर्वाणपदमारूढो देवेशोऽयमिहोच्यते ॥ ३२ ॥[2]

અર્થ : જે પરમેશ્વર [illegible] તે એક સ્વરૂપ છઈ પણિ તેહનાથી સ્થિતિ નિર્વાણપદિ છઇ અનઇ અનેક (?) અનેકરૂપ કરી અનઇ [illegible] છઇ એક સ્થૂલ કરી [illegible] કરી [illegible] કરી એક ભાર કરી એહવા અનેકરૂપ કરી અનઇ [illegible] છઇ પણિ [illegible] કહીઇ તેહ સ્થૂલતાદિ નથી અનઇ સૂક્ષ્મતાદિ નથી અનઇ લઘુતાદિ નથી અનઇ ભારતાદિ નથી એહવા પુદ્ગલતાદિ પરમેશ્વર નથી. એક નિર્વાણપદનાણી સ્થિતિ છઇ તેહનઇ દેવાધિદેવ કહીઇ ॥ ૩૨ ॥

અનુવાદ : (અને છેલ્લે તે) એક છતાં અનેકરૂપ છે, સ્થૂલ (છતાં) સૂક્ષ્મ છે અને લઘુ (છતાં) ગુરુ છે—નિર્વાણપદ પર આરૂઢ થયેલ આ (ઉપર કહ્યા એવા સ્વરૂપવાળા) અહીં (આ જગતમાં) દેવાધિદેવ કહેવાય છે. ॥ ૩૨ ॥

ब्राह्मणैर्लक्ष्यते ब्रह्मा विष्णुः पीतांबरैस्तथा ।
रुद्रस्तपस्विभिर्दृष्ट एष एव निरंजनः ॥ ३३ ॥[4]

અર્થ : જેહ બ્રાહ્મણ છઇ તેહ બ્રહ્મા કરી માનઇ છઇ. અનઇ જેહ પીતાંબર છઇ તેહ વિષ્ણુ કરી માનઇ છઇ. અનઇ જેહ જટાધારી છઇ તેહ ઈશ્વર કરી માંનઇ છઇ પણિ તેહ બ્રહ્મસ્વરૂપ નિરંજન છઇ આપણપઇ

---

૧ लघुगुरु V   ૨ देवेशमिदमुच्यते V.   ૩ આ શ્લોકનો S તથા V મા તથા A માં ॥ ૩૧ ॥ નંબર છે

૪ આ શ્લોકનો S તથા V માં તથા A મા ॥ ૩૨ ॥ નંબર છે

અનેકરૂપ દીસઈ તેમ એ 'છ' દર્શનતણી ઉપાધિ ભેદ જૂજૂઆ પ્રવર્તઈ છઈ તેમ સર્વથા છઈ દર્શન જે કહીઈ તેહ નાણઉ ધ્યેયવસ્તુ એક જિ કહવાઈ પાણ જૂજૂઈ મતિ બુધિ કરીનઈ અનેકપરિ માર્ગ જૂજૂઆ કરી ધ્યાઈ છઈ પણિ ધ્યેયવસ્તુ પરમાત્મા તેહ એક જિ કહિવાઈ વલી એહનુ વિચાર અનુક્રમિઇ કહસિઇ ॥ ૩૫ ॥

અનુવાદ : તે (દેવાધિદેવ) (બાહ્ય) ઉપાધિથી વર્જિત એકસ્વરૂપ છે, (પરતુ) છ દર્શનો વડે એ (બાહ્ય ઉપાધિયુકત) ઘણા સ્વરૂપવાળા સ્ફટિકની જેમ અનેકસ્વરૂપે કહેવાય છે.॥ ૩૫॥

यथाप्यनेकरूपं[1] स्याज्जलं भूवर्णभेद्[2]तः ।
तथा भावविभेदेन नानारूपः स [3]गीयते ॥ ३६ ॥[4]

અર્થ : પૃથ્વી (?) અનેકરૂપ કરી દીસઇ અનઇ મૂલગઇ ભાગઇ એક જિ કહિવાઇ. જિમ જલતણું નાંમ એક જિ કહિવાઇ, પણિ અનેક વર્ણ રસ ગંધ સ્કર્શ (સ્પર્શ) કરી જૂજૂએ પ્રકારિ દીસઇ. એક પાણી પારા (ખારાં) મીઠા મુલા કડુઅ (કડુઆં) કસાઇલા (કડુઅકસાઇલાં ?) મધુરા અનેક સવાદ કરી દીસઇ છઇ, પણિ પાણીતણી જાતિ એક જ કહિવાઇ. વલી પ્રથિવીપડ (ખડ-પિંડ ?) એક જ કહિવાઇ પણિ જૂજૂએ વર્ણ કરી દીસઇ છઇ. એક પ્રથિવી પીલી (પીળી) કાલી નીલી રાતી શ્વેત (શ્વેત) એત્યેવિમાદિક (ઇત્યેવમાદિક ?) અનેક વર્ણ કરી દીસઈ છઇ પણિ જિમ પ્રથિવીતણુ પિંડ એક જ કહવાઇ નામિ કરી અનઇ અનેક વર્ણે જૂજૂએ કરી દીસઇ છઇ તથા ષટદર્શનતણા ભાવભેદ જૂજૂઆ દીશઇ છઇ. જિમ પ્રથિવી અનેકરૂપિ સવાદિઇ જૂજૂએ દીસઇ છઇ તિમ ષટદર્શન જૂજૂએ ભાવભેદઇ વ્રતઇ છઇ પણ ઇ પરમાત્માતણઉં સ્વરૂપભેદ એક જ કહીઇ ॥ ૩૬ ॥

---

१ पृथ्व्यानेकरूपस्यात् (?) V २ भेद्‌ह V. ३ पर्यंते V

૪ આ શ્લોકનો S માં તથા V મા તથા A મા ॥ ૩૫ ॥ નંબર છે

અર્થ : સર્વ કર્મોનાથી ક્લેશરહિતપણાથી ભાવનિર્મળ કાંતિ [illegible] શાંત સ્વરૂપ કહીએ. [illegible] સર્વજ્ઞાદિ ગુણના (ગુણાદિના) [illegible] પ્રભુ [illegible] તે ભગવાન એકસ્વરૂપ કહીએ એટલે [illegible] નિરંજનસ્વરૂપ જાણવો ॥ ૩૮ ॥

અનુવાદ : જે ક્લેશમુક્ત, મમતામુક્ત, શાંત, સર્વજ્ઞ, ગુણદાયી પ્રભુ છે તે જ એક (સાચો) ભગવાન છે. (તેને જ) નિરંજન દેવાધિદેવ જાણવો. ॥ ૩૮ ॥

[1]भक्तिस्थाने विशाले च [2]नैश्च्यं कृत्वा स्थिरं मनः ।
[3]निक्षिप्य [4]परमानंदं स्नेहपूरं [5]सुधादिकं ॥ ४३ ॥[6]

અર્થ : તેહ જગનાથનાગી પૂજા કરતા દીપ કરિઉ જોઈયિ (દીપ કરવો જોઈએ) કિગારૂપીઉ (કામારૂપી) કાઢીઉ આનાહ મન સ્થિર કરીઇ તેહ દીવટિ (દીવેટ) જાણિવી આનંદ જેહ ગોપદ (ઘી) આનંદરૂપીઉ અમૃત તેણઇ કરીનઇ ચોપડ પૂરીઇ (ઘી પૂરવું) ગોટવઉ દીવઉ કરીનઇ વલી પૂજા તણી વિધિ કહીઇ છઇ ॥ ૪૩ ॥

અનુવાદ : વિશાળ ભક્તિસ્થાનમાં (બેસીને) અને મનને વશીકૃત (કરવા દ્વારા) સ્થિર કરીને પરમાનંદરૂપી (ઘી), સ્નેહપૂરરૂપી (ઘેવર) અને સુધારૂપી (કપૂર) વગેરે નાખીને (નાખે)— ॥ ૪૩ ॥

[7]दीपश्रेणीं सुदीप्तां च प्रबोध्य ज्ञानतेजसा ।
[8]उतारयेत् प्रभोः पुण्यमारात्रिकमिति क्रमात् ॥ ४४ ॥[9]

१ भक्तिस्थाले J, H, S, A, B २ वर्त्ति (वृत्ति ?) V
३ निक्षेप्पे (?) V ४ परमानंद S, H, J ५ सुधाधिक V
६ આ શ્લોકનો S તથા V મા તથા A મા ॥ ૪૨ ॥ નંબર છે.

७ दीपश्रेणीमुदिता J, H, दीपश्रेणीमुदीसा V, B ८ उत्तारयेन्प्रभो S, V ९ આ શ્લોકનો S તથા V મા તથા A મા ॥ ૪૩ ॥ નંબર છે

[illegible] ध्यानेन योगवित् ।[1]
परमात्मस्वरूपं तं स्वात्मानं विचिन्तयेत् ॥ ४७ ॥[5]

અર્થ: [illegible] ॥ ૪૭ ॥

અનુવાદ: હવે યોગનો જાણકાર (યોગીપુરુષ) શુભ ધ્યાન વડે તે બન્નેને (અંતરાત્મા અને પરમાત્મા—અથવા ધ્યાન અને ધ્યેયને) એકરૂપ કરી પોતાના આત્માને પરમાત્મસ્વરૂપ ચિંતવે ॥ ૪૭ ॥

---

१ विधायासु V   २ जोगवित् V   ३ स्वात्मान V
४ विचिंतएत V   ५ આ શ્લોકનો V તથા S માં તથા A માં ॥ ૪૬ નંબર છે

[illegible] ॥ ५० ॥

[illegible] ॥ ५० ॥

અનુવાદ : જ્યારે નિરંજન દેવાધિદેવનાં દર્શન થાય છે ત્યારે આત્મધ્યાનમાં લીન બનેલા (યોગીની આંખોમાંથી) આનંદના અશ્રુ પડે છે અને રોમાંચ ખડાં થાય છે. (યોગીને દેવાધિદેવનું સાચું દર્શન થયાનું) આ લક્ષણ છે. ॥ ૫૦ ॥

सँ यमो नियमश्चैव करणं च तृतीयकं ।
प्राणायामप्रत्याहारौ समाधिर्धारणा तथा ॥ ५१ ॥
ध्यानं चेतीह योगस्य ज्ञेयमष्टांगकं बुधैः ।
पूर्णांगं क्रियमाणस्तु मुक्तये स्यादसौ सतां ॥ ५२ ॥

અનુવાદ : યમ, નિયમ, કરણ, પ્રાણાયામ, પ્રત્યાહાર, સમાધિ, ધારણા અને ધ્યાન—એ પ્રમાણે અહીં યોગનાં આઠ અંગો પંડિતોએ (ડાહ્યા મનુષ્યોએ–સજ્જનોએ) જાણવાં. પૂર્ણ અંગથી (સંપૂર્ણ વિધિપૂર્વક) કરાતો તે (યોગ) સજ્જનોની (પંડિત પુરુષોની–ડાહ્યા પુરુષોની) મુક્તિ માટે (કારણરૂપ) બને છે. ॥ ૫૧–૫૨ ॥

---

૧ આ શ્લોકનો S તથા V મા તથા A મા ॥ ૪૯ ॥ નબર છે

૨ सयमो J, S, A. ૩ तृतीयक्ष (तृतीयक्ष ?) S ४ प्राणायामप्रत्याहारै J, प्राणायामप्रत्याहारा S, A, B (प्रणायामप्रत्याहारा ?) A ५ समाधिधारणा S ६ ज्ञेयमदष्टातक S, A ७ पूर्णांग S, A, B ८ मता S. ૯ આ બન્ને શ્લોક તેમજ તેમનો અર્થ V મા નથી S મા તથા A મા આ બન્નેના નબરો અનુક્રમે ॥ ૫૦ ॥ અને ॥ ૫૧ ॥ છે.

पवनो स्थिरतो यत्र मनो यत्र विलीयते ।
[illegible] सहजं स्थानं [illegible] ॥ ६२ ॥[4]

અર્થ : [illegible]

અનુવાદ : જ્યાં પવન મટે (અર્થાત્ સ્થગિત થાય છે) અને મન વિલીન થાય છે તેને [illegible] અજરામર એવું સહજ સ્થાન જાણવું ॥ ૬૨ ॥

मनोव्यापारनिर्मुक्तं सदैवाभ्यासयोगतः ।
उन्मनीभावमायातं लभते तत्पदं क्रमात् ॥ ६३ ॥[8]

અર્થ : જિમ જિમ મનતણુઉ વ્યાપાર મૂકીઇ, જિમ જિમ ગોલતણુ સ્થાનક નિમતીઇ, તિમ તિમ મન(ત)ણુઉ વ્યાપાર ઉછઉ (ઓછુ) થાઈ ઇમ જાણીનઇ એહ અભ્યાસ કરિવઉ સદાઇ નિરતર જિમ મનતણુઉ વ્યાપાર મૂકઈ અનઇ એહ અભ્યાસ કરતાં જેતલઇ અનમનીભાવ (ઉન્મની-ભાવ) આવિઉ તેતલઇ અનુક્રમિ તત્ત્વપદ પામઇ અનઇ જેતલઇ તત્ત્વપદ

---

१ यंत्र V २ यंत्र V ३ वलतेय (?) V. ४ આ શ્લોકનો V મા ॥ ૫૮ ॥ અને S મા તથા A મા ॥ ૬૧ ॥ નબર છે

*Ref to The हेयपक्ष of Yoga Page 161

५ मनोव्यापारनिर्मूक्त V ६ सदैवाभ्यासयोगितः S, A
७ उन्मनीभावमायतो V. ८ આ શ્લોકનો V મા ॥ ૫૯ ॥ અને S મા તથા A મા ॥ ૬૨ ॥ નબર છે.

અર્થ : ધ્યાન ધ્યેય અનઇ એહ બિનિઇ (એ બન્ને) ભાવ છાંડીનઇ ઇક ભાવી થાવું અનઇ જે તીવારઇ એક ભાવ કરઇ તે તીવારઇ આત્મા એક ભાવ થઈને સમરસિ વતઇ એહ કારણ આત્મા એકકરણ કરીનઇ આત્માનૂ સ્વરૂપ રહિવૂં. ॥ ૬૫ ॥

અનુવાદ : ધ્યાતા અને ધ્યાન એ બન્નેનો અભાવ થઈ (તે બન્નેનું) જ્યારે ધ્યેયની સાથે ઐક્ય થાય તે જ સમરસીભાવ છે અને તે જ (પ્રક્રિયાને) એકીકરણ માનવામાં આવે છે. ॥ ૬૫ ॥

शुभध्यानस्य सूक्ष्मस्य निराकारस्य किंचन ।
अथातः प्रोच्यते तत्त्वं दुर्ज्ञेयं महतामपि ॥ ६६ ॥[1][2][3]

અર્થ : જેહ સૂક્ષ્મ (સૂક્ષ્મ) ધ્યાન છઇ તેહ કેહવૂ કહીઇ જેહ અસુભ (અશુભ) ધ્યાન છાંડીનઇ સુભધ્યાનિ (શુભધ્યાનિ) રહીઇ પણિ તેહ સુભધ્યાન આકારરહિત છઇ કિંચિત્‌માત્ર અનેરૂ (બીજુ) રૂપ ન ધ્યાઇઇ એહવૂ અરૂપ અધ્યાત્મ તણ઼ઉ પામઇ. તેહમાહી તે યોગેંદ્ર (યોગેન્દ્ર) જાણિવઉ. ॥ ૬૬ ॥

અનુવાદ : નિરાકારના સૂક્ષ્મ શુભધ્યાનનું કાંઈક સ્વરૂપ હવે અમે કહીએ છીએ—એ તત્ત્વ મહાનપુરુષોને પણ દુર્જ્ઞેય છે (મહાનપુરુષો પણ જાણી શકતા નથી). ॥ ૬૬ ॥

रात्रौ सुप्तेन मूकेन लब्धः स्वप्नोऽत्र केनचित् ।
न मृते सोऽपि मूकस्तु तेन स्वप्नो न बुध्यते ॥ ६७ ॥[4][5]

---

૧ अथात प्रोच्यते तत्त्व V ૨ विनिय महतोमपि V ૩ આ શ્લોકનો Vમાં ॥ ૬૨ ॥ નંબર છે અને Sમાં તથા Aમાં તેનો નંબર લખવાનો રહી ગયો છે

૪ रात्रौ स्वप्नो न मूकेन लब्धस्वप्नोऽपि केनचित् V ૫ આ શ્લોકના V માં ॥ ૬૩ ॥ નંબર છે, પણ તેની નીચે તેનો અર્થ નથી આપ્યો આપેલ આ [illegible] ॥ ૬૭ ॥ [illegible] ॥ ૬૮ ॥, ॥ ૬૯ ॥ અને ॥ ૭૦ ॥ ના V માં અનુક્રમે [illegible] ॥ ૬૪ ॥, ॥ ૬૪ ॥, ॥ ૬૫ ॥ અને ॥ ૬૬ ॥ નંબરો તરીકે [illegible] ॥ ૬૬ ॥ [illegible] ॥ ૬૬ ॥ [illegible] આપેલ શ્લોક [illegible] ના V માં [illegible] આપ્યો છે, જે તેની નીચે S માં છે આ શ્લોકનો S માં [illegible] A માં [illegible] નંબર છે.

॥ [illegible] ॥

[illegible] ।
[illegible] ॥ ७२ ॥

अर्थ : [illegible] ॥ ७२ ॥

અનુવાદ : ચંદ્ર (નાડી) અને સૂર્ય (નાડી) — એ બંનેથી [illegible] થયેલ, વાયુસંચારથી વર્જિત અને (સર્વ પ્રકારના) સંકલ્પ (વિકલ્પ)થી રહિત એવું ચિત્ત પરબ્રહ્મસ્વરૂપ કહેવાય છે ॥૭૨॥

૧ कृतान्तोनिर्गिरोभार V, कृतान्तेन निर्गिभारा S, A ૨ આ શ્લોકનો V માં ॥ ૬૬ ॥ નંબર છે અને S માં તથા A માં ॥ ૬૮ ॥ નંબર છે.

૩ संकल्परहित V ૪ परब्रह्म V, S, A. ૫ આ શ્લોકનો V માં ॥ ૬૭ ॥ અને S માં તથા A માં ॥ ૬૯ ॥ નંબર છે.

[illegible]
[illegible] ।
[illegible] ॥

अर्थः : [illegible]

अनुवाद : [illegible]

[illegible]
[illegible] ।
[illegible] ॥

अर्थः : [illegible]

[illegible]

(ગ[illegible]ાન) [illegible] તેમ [illegible] ॥ [illegible] (ગા[illegible]ની [illegible]ાનંદ)[illegible] [illegible] ॥ ૭૪ ॥

किंचिदोऽस्मि क संतास्मि किं करोमि स्मरामि किं ।
इति योगी न जानाति लयलीनो निरंजनो ॥ ७५ ॥[5]

અર્થ: [illegible] નિરંજન [illegible] (ન[illegible]) [illegible]

---

१ शुभध्यानस्य (शुभध्यानम्य) V   २ परिकार्यता V.   ३ આ શ્લોકનો V માં ॥ ૬૦ ॥ નંબર છે, જે ભૂલથી ॥ ૭૦ ॥ ને બદલે લખાયેલો છે, કારણકે તેની આગળ ॥ ૬૦ ॥ થી ॥ ૬૯ ॥ શ્લોકો આવી ગયા છે. આ અને આ પછીના બધા શ્લોકોમાં આથી બીજા ૧૦ નંબરોની ભૂલ થઈ છે. આ શ્લોકનો S માં તથા A મા ॥ ૭૨ ॥ નંબર છે.

४ लये लीनो S, H, A, B   ૫ આ શ્લોકનો V માં ॥ ૬૧ ॥ નંબર છે, જે ભૂલથી ॥ ૭૧ ॥ ને બદલે લખાયેલો છે. S માં તથા A મા ॥ ૭૩ ॥ નંબર છે.

सर्वारंभपरित्यागात् चित्ते समरसंगते ।
या सिद्धिः स्यान्मुनीनां सा नो सर्वतीर्थावगाहने ॥ ८४ ॥[3]

अर्थ : जे तीवारइं चित्तनइ विषइ समरसि पुहचइ ते तीवार
सर्व आरंभनाउ त्याग हुइ अनइ जे तीवारइं सर्व आरंभनउ त्या
करइ ते तीवारइं चित्त समरसि पुहचइ अनइ जे तीवारइं चित्त समर
पहुचइ ते तीवारइं सर्व आरंभनउ त्याग हुइ जेतलइ (यतःकालि
मेल्हइ सघलि पुहचइ ततकालि स्याश्वत (शाश्वत) सिद्धिपदतणू फल प्रा
हुइ अनइ जेउ स्याश्वतु (शाश्वतु) फल प्राप्त हुइ तेतलू सर्व ती
अवगाहिउ एम जाणीनइ आरंभनउ त्याग करिवउ ॥ ८४ ॥

અનુવાદ : સર્વ આરંભનો સંપૂર્ણ ત્યાગ કરવાથી જ્યા
ચિત્ત સમરસીભાવને પામે ત્યારે સજ્જનોને જે સિદ્ધિ પ્રા
થાય છે તે સર્વ તીર્થોનું અવગાહન કરવા છતા પ્રાપ્ત થ
નથી. ॥ ૮૪ ॥

चिधमाने परे मूढा योगे शॅमरसात्मके ।
योगं योगं प्रकुर्वाणाः संभ्राम्यंति दिशोदिशं ॥ ८५ ॥

अर्थ : जेह आत्मातणू समरस छाडीनइं अनेरू पूछइ (बीजुं पूछे
तेह मूढ पुरुष योगयोग करता दिसोदिसि भ्रमण करइं, पणि तेह मूढ एम

१ चित्तेऽत्रामरसगते H, J, चित्ते शमरसगते S, A, B २ स
शुद्धि (शुद्धिः—सिद्धिः ?) स्याच्चत (शाश्वत) प्राप्त सर्वतीर्थावगाहने । V
આ શ્લોકનો V મા ॥ ૭૦ ॥ નબર છે, જે ભૂલથી ॥ ૮૦ ॥ ને બદલે લખાયો છે
આ શ્લોકનો S મા તથા A મા ॥ ૮૨ ॥ નબર છે

४ योगे समरसात्मके S, A, B, जोगे समरसात्मके V ५ प्रकु
र्वाणा V, प्रकुर्वाणी S, प्रकुर्वाणा B ६ सभ्रमति दिसोदिस V
सभ्राम्यति दिशोदिश S, A, B ७ આ શ્લોકનો V મા ॥ ૭૧ ॥ નબર છે
જે ભૂલથી ॥ ૮૧ ॥ ને બદલે લખાયો છે S મા તથા A મા ॥ ૮૩ ॥ નબર છે.

અનુવાદ : દર્શનોના વિભાગોને કારણે ધર્મમાર્ગો જુદા છે, [illegible] (નદીઓ) ભળી જાય છે તેમ મોક્ષ માટે તે બધા સમાન થઈ જાય છે (અર્થાત્ બધા ધર્મમાર્ગો મોક્ષમાં ભળી જાય છે) ॥ ૮૭ ॥

गवामनेकवर्णानामेकवर्णं यथा पयः ।
षड्दर्शनमार्गाणां मोक्षमार्गस्तथा मतः ॥ ८८ ॥[2]

અર્થ : યથા ગાય અનેક વર્ણિ કાલી પીલી રાતી ધુલી નીલી ઇત્યેવમાદિક વર્ણિ હુઇ, પણિ તેહનાં દૂધ એક જિ વર્ણિ શ્વેતવર્ણિ જિ હુઇ તેમ ષટ્દર્શનતણા માર્ગ જૂજૂઆ હુઇ પણિ મોક્ષમાર્ગ સમુચ્ચ (સમુદ ?) પણિ હુઇ ઇમ જાણીનઇ મોક્ષમાર્ગનઉ વાંછનહાર સર્વ ઉપર અદ્વેષ સ્વભાવ સમમાર્ગ આચરઇ ॥ ૮૮ ॥

અનુવાદ : ગાયો અનેક રંગની હોવા છતાં (તે બધીનું) દૂધ એક જ રંગનું (અર્થાત્ શ્વેત રંગનું) હોય છે તેવી રીતે છ

---

૧ समः S, A सम V. ૨ આ શ્લોકનો V માં ॥ ૭૪ ॥ નંબર છે, જે ભૂલથી ॥ ૮૪ ॥ ને બદલે લખાયો છે S માં તથા A માં ॥ ૮૬ ॥ નંબર છે

અનુવાદ : નિર્વાતપ્રદેશમાં (પવન વિનાના સ્થાનમાં) રહેલા દીપકની જેમ (સ્થિર થયેલું) મન ભૂત કે ભવિષ્યનો વિચાર કરતું નથી તે (ઉત્કૃષ્ટ પરિસ્થિતિ) સામાયિક છે એમ કહેવામાં આવ્યું છે. ॥ ૯૦ ॥

निःसंगं यन्निराभासं निराकारं निराश्रयं ।
पुण्यपापविनिर्मुक्तं मनः सामायिकं स्मृतं ॥ ९१ ॥[1]

અનુવાદ : સંગ (સંસર્ગ) વિહીન, નિરાભાસ, નિરાકાર, નિરાશ્રય અને પુણ્યપાપથી નિર્મુક્ત એવા મનને સામાયિક કહેવામાં આવ્યું છે. ॥ ૯૧ ॥

गते शोको न यस्यास्ति न च हर्षः समागते ।
शत्रुमित्रसमचित्तं[2] सामायिकमिहोच्यते ॥ ९२ ॥[3]

અનુવાદ : ગયેલાનો જેને શોક નથી અને પ્રાપ્તનો જેને હર્ષ નથી તેમજ શત્રુ અને મિત્ર (એ બન્ને) પ્રત્યે જેનું ચિત્ત એકસરખું છે (અર્થાત્ બન્ને પ્રતિ સમદૃષ્ટિ છે) તેને અહીં (આ જગતમાં) સામાયિક કહેવાય છે. ॥ ૯૨ ॥

यत्प्रसर्पति लोकेऽस्मिन् शास्त्रे[4] कुकविभिः कृतं ।
अविद्या सा[5] विनिर्दिष्टा समताभ्रमकारणं ॥ ९३ ॥[6]

---

१ આ શ્લોક કે તેનો અર્થ V મા નથી આ શ્લોકનો S મા તથા A મા ॥ ८९ ॥ નબર છે

२ शत्रुमित्रसमं चित्त S, A ३ આ શ્લોક કે તેનો અર્થ V મા નથી S મા તથા A મા ॥ ९० ॥ નબર છે

४ शास्त्र S, A ५ वा H, J ६ આ શ્લોક કે તેનો અર્થ V મા નથી આ શ્લોકનો S મા તથા A મા ॥ ९१ ॥ નબર છે.

[illegible] ।
[illegible] ॥ ९६ ॥[1]

અનુવાદ : [illegible] ॥ ૯૬ ॥

सर्वज्ञोक्ता तु सद्विद्या भवविच्छेदकारणं ।
सैव सेव्या सदा सद्भिर्मोक्षमार्गप्रदायिका ॥ ९७ ॥[2]

અનુવાદ : સર્વજ્ઞ (ભગવાને) (જે કંઈ) કહ્યું છે તે સદ્વિદ્યા છે (અને તે) ભવરોગને છેદવાના કારણરૂપ છે. મોક્ષમાર્ગને દેનારી એવી તે જ (વિદ્યાનું) સજ્જન પુરુષોએ હમેશાં સેવન કરવું જોઈએ. ॥ ૯૭ ॥ *

सत्त्वं रजस्तमश्चेति शरीरांतर्गुणत्रयं ।
रजस्तमश्च संत्यज्य सत्त्वमेकं समाश्रयेत् ॥ ९८ ॥[4]

અનુવાદ : સત્ત્વ, રજસ્ અને તમસ્—એ શરીરની અંદર રહેલા ત્રણ ગુણો છે. (તેમાંથી) રજસ્ અને તમસ્‌નો સંપૂર્ણ ત્યાગ કરીને એકમાત્ર સત્ત્વનો જ આશ્રય લેવો. ॥ ૯૮ ॥

---

૧ આ શ્લોક કે તેનો અર્થ V માં નથી અને S માં તથા A માં તેનો નંબર ॥ ૯૪ ॥ છે.

૨ प्रदीपिका (?) J. ૩ આ શ્લોક કે તેનો અર્થ V માં નથી અને S માં તથા A માં તેનો ॥ ૯૫ ॥ નંબર છે

* આ રીતે પણ અનુવાદ થઈ શકે —

સર્વજ્ઞએ કહેલી સદ્‌વિદ્યા ખરેખર ભવવિચ્છેદ માટે કારણરૂપ છે મોક્ષમાર્ગને પ્રકાશિત કરનાર આ (વિદ્યા)ને જ સત્પુરુષોએ સેવવી જોઈએ ॥ ૯૭ ॥

૪ આ શ્લોક કે તેનો અર્થ V માં નથી અને S માં તથા A માં તેનો ॥ ૯૬ ॥ નંબર છે

इति ज्ञात्वा बुधैर्नित्यं स्वात्मनो हितवांछया ।
अविद्या दूरतस्त्याज्या न श्रोतव्या कदाचन ॥९६॥[1]

અનુવાદ : એ પ્રમાણે સમજીને ડાહ્યા માણસોએ પોતાના આત્મહિતની ઇચ્છાથી અવિદ્યાનો હંમેશાં દૂરથી જ ત્યાગ કરવો; કદીપણ (તેવી અવિદ્યાની વાત) ન સાંભળવી. ॥ ૯૬ ॥

सर्वज्ञोक्ता तु सद्विद्या भवविच्छेदकारणं ।
सैव सेव्या सदा सद्भिर्मोक्षमार्गप्रदायिका[2] ॥९७॥[3]

અનુવાદ : સર્વજ્ઞ (ભગવંતે) (જે કંઈ) કહ્યું છે તે સદ્‌વિદ્યા છે (અને તે) સંસારને છેદવાના કારણરૂપ છે. મોક્ષમાર્ગને દેનારી એવી તે જ (વિદ્યાનુ) સજ્જન પુરુષોએ હંમેશાં સેવન કરવું જોઇએ. ॥ ૯૭ ॥ *

सत्त्वं रजस्तमश्चेति शरीरांतर्गुणत्रयं ।
रजस्तमश्च संत्यज्य सत्त्वमेकं समाश्रयेत् ॥९८॥[4]

અનુવાદ : સત્ત્વ, રજસ્ અને તમસ્—એ શરીરની અંદર રહેલા ત્રણ ગુણો છે. (તેમાંથી) રજસ્ અને તમસ્‌નો સંપૂર્ણ ત્યાગ કરીને એકમાત્ર સત્ત્વનો જ આશ્રય લેવો. ॥ ૯૮ ॥

---

૧ આ શ્લોક કે તેનો અર્થ V માં નથી અને S માં તથા A માં તેનો નંબર ॥ ૯૪ ॥ છે

૨ પ્રદીપિકા (?) J   ૩ આ શ્લોક કે તેનો અર્થ V માં નથી અને S માં તથા A માં તેનો ॥ ૯૫ ॥ નંબર છે

* આ રીતે પણ અનુવાદ થઈ શકે —
સર્વજ્ઞે કહેલી સદ્વિદ્યા ખરેખર ભવછેદ માટે કારણરૂપ છે મોક્ષમાર્ગને પ્રકાશિત કરનાર આ (વિદ્યા)ને જ સત્પુરુષોએ સદા સેવવી જોઈએ ॥ ૯૭ ॥

૪ આ શ્લોક કે તેનો અર્થ V માં નથી અને S માં તથા A માં તેનો ॥ ૯૬ ॥ નંબર છે

इति ज्ञात्वा बुधैर्नित्यं स्वात्मनो हितकांक्षया ।
अविद्या दूरतस्त्याज्या न श्रोतव्या कदाचन ॥ ९६ ॥[1]

અનુવાદ : એ પ્રમાણે સમજીને ડાહ્યા માણસોએ પોતાના આત્મહિતની ઇચ્છાથી અવિદ્યાનો હમેશાં દૂરથી જ ત્યાગ કરવો. કદીપણ (તેવી અવિદ્યાની વાત) ન સાંભળવી. ॥ ૯૬ ॥

सर्वज्ञोक्ता तु सद्विद्या भवविच्छेदकारणं ।
सैव सेव्या सदा सद्भिर्मोक्षमार्गप्रदायिका[2] ॥ ९७ ॥[3]

અનુવાદ : સર્વજ્ઞ (ભગવતે) (જે કંઈ) કહ્યું છે તે સદ્‌વિદ્યા છે (અને તે) સંસારને છેદવાના કારણરૂપ છે. મોક્ષમાર્ગને દેનારી એવી તે જ (વિદ્યાનું) સજ્જન પુરુષોએ હમેશાં સેવન કરવું જોઈએ. ॥ ૯૭ ॥ *

सत्त्वं रजस्तमश्चेति शरीरांतर्गुणत्रयं ।
रजस्तमश्च संत्यज्य सत्त्वमेकं समाश्रयेत् ॥ ९८ ॥[4]

અનુવાદ : સત્ત્વ, રજસ્ અને તમસ્—એ શરીરની અંદર રહેલા ત્રણ ગુણો છે. (તેમાંથી) રજસ્ અને તમસ્‌નો સંપૂર્ણ ત્યાગ કરીને એકમાત્ર સત્ત્વનો જ આશ્રય લેવો. ॥ ૯૮ ॥

---

૧ આ શ્લોક કે તેનો અર્થ V માં નથી અને S માં તથા A માં તેનો નંબર ॥ ૯૪ ॥ છે.

૨ प्रदीपिका (?) J ૩ આ શ્લોક કે તેનો અર્થ V માં નથી અને S માં તથા A માં તેનો ॥ ૯૫ ॥ નંબર છે

* આ રીતે પણ અનુવાદ થઈ શકે —

સર્વજ્ઞએ કહેલી સદ્‌વિદ્યા ખરેખર ભવવિચ્છેદ માટે કારણરૂપ છે મોક્ષમાર્ગને પ્રકાશિત કરનાર આ (વિદ્યા)ને જ સત્પુરુષોએ સેવવી જોઈએ ॥ ૯૭ ॥

૪ આ શ્લોક કે તેનો અર્થ V માં નથી અને S માં તથા A માં તેનો ॥ ૯૬ ॥ નંબર છે

[illegible] ।
[illegible] ॥ १०२ ॥[1]

અનુવાદ : [illegible] ॥ ૧૦૨ ॥

यः सदा स्नाति योगीन्द्रो ध्यानस्वच्छमहाजले ।
तदङ्गके कथं तिष्ठेत् तस्मिन् कर्मरजोमलः ॥ १०३ ॥[2]

અનુવાદ : જે યોગીન્દ્ર હંમેશા ધ્યાનરૂપી સ્વચ્છ મહા-જલમાં એક ડૂબ મારીને ઊભો રહી સ્નાન કરે તેના (આત્મ-શરીર પર) કર્મરજરૂપી મેલ કેવી રીતે રહે ? (અર્થાત્ ધ્યાનરૂપી નિર્મલ જલમાં કર્મરૂપી મેલ ધોવાઈ જાય છે) ॥ ૧૦૩ ॥

न लगेत्पद्मिनीपत्रे यथा तोयं स्वभावतः ।
पाषाणो भिद्यते नैव जलमध्ये स्थितो यथा ॥ १०४ ॥
स्फटिको मलिनो न स्यात् रजसाच्छादितो यथा ।
न लिप्यते तथा पापैरात्मा सद्ध्यानमाश्रितः ॥ १०५ ॥[3]

અનુવાદ : જેવી રીતે કમળના દલ પર (રહેલું) પાણી સ્વાભાવિક રીતે જ ટકતુ નથી (અર્થાત્ કમલના દલને પાણી સ્વભાવથી જ ભીંજવી શકતુ નથી), જેવી રીતે પાણી વચ્ચે

૧ આ શ્લોક કે તેનો અર્થ V માં નથી S મા તથા A મા તેનો નંબર ॥ ૧૦૦ ॥ છે

૨ આ શ્લોક કે તેનો અર્થ V મા નથી S મા તથા A મા તેનો નંબર ॥ ૧૦૧ ॥ છે

૩ આ બન્ને શ્લોકો કે તેમનો અર્થ V મા નથી. S મા તથા A મા તેમના નંબરો અનુક્રમે ॥ ૧૦૨ ॥ અને ॥ ૧૦૩ ॥ છે

અનુવાદ : તત્ત્વની પ્રાપ્તિ માટે ગ્રંથોનો અભ્યાસ કર્યા બાદ તત્ત્વનું જ્ઞાન થતાં બુદ્ધિશાળી પુરુષ ધાન(અનાજ)નો અર્થી પરાર* છોડી દે એવી રીતે સર્વ ગ્રંથોનો ત્યાગ કરે છે. (અર્થાત્ જેવી રીતે ખેડૂત અનાજ મેળવવા માટે ઘાસ ઉગાડે છે અને અનાજ મેળવી લીધા પછી ઘાસનો ત્યાગ કરે છે તેવી રીતે યોગીપુરુષ તત્ત્વની પ્રાપ્તિ માટે ગ્રથોનો આશ્રય લે છે, પરંતુ તત્ત્વ પ્રાપ્ત થતાં તે સર્વ ગ્રંથોને ત્યજી દે છે.) ॥ ૧૦૮ ॥

क्षीयंते यानि कालेन किं तैः कर्त्तव्यमक्षरैः ।
यावन्नोऽनक्षरं प्राप्तं तावन्मोक्षसुखं कुतः ॥ १०९ ॥[1]

અનુવાદ : જે કાળે કરીને નાશ પામે એવા અક્ષરોથી શું? (અર્થાત્ ક્ષય પામે એવા માત્ર અક્ષરોથી કંઈ લાભ થતો નથી.) જ્યાં સુધી અનક્ષર નથી પ્રાપ્ત થયો ત્યાંસુધી મોક્ષનુ સુખ ક્યાંથી? (અર્થાત્ અક્ષય એવા અનક્ષર વિના મોક્ષની પ્રાપ્તિ થતી નથી.) ॥ ૧૦૯ ॥

[2]ध्यानकल्पतरुर्लोके ज्ञानपुष्पैः स पुष्पितः ।
मोक्षामृतफलैर्नित्यं फलितोऽयं सुखप्रदैः ॥ ११० ॥[3]

અનુવાદ : (આ) લોકમાં (આત્મ)ધ્યાન એ કલ્પવૃક્ષ સમાન છે. તે (વૃક્ષ) જ્ઞાનરૂપી પુષ્પોથી સુરભિત છે અને હમેશાં સુખપ્રદ એવાં મોક્ષરૂપી અમૃતફળોથી લચેલુ છે. ॥ ૧૧૦ ॥

---

* અનાજનાં બી લઈ લીધા પછી વધેલા ઘાસને 'પરાર' કહેવામાં આવે છે.

૧ આ શ્લોક કે તેનો અર્થ V મા નથી S માં તથા A માં તેનો નબર ॥ ૧૦૭ ॥ છે.

૨ ध्यानं A, B ૩ આ શ્લોક કે તેનો અર્થ V મા નથી, અને S માં તથા A મા તેનો નબર ॥ ૧૦૮ ॥ છે.

जन्मलक्षार्जितं कर्म ध्यानेनानेन योगिनः ।
तमः सूर्योदयेनेव तत्सर्वं नश्यति क्षणात् ॥ १२३ ॥[1]

અનુવાદ : જેમ સૂર્યોદયથી અંધકાર નાશ પામે છે તેમ યોગીના આ ધ્યાનથી લાખો જન્મમાં ઉપાર્જિત કરેલ સર્વ કર્મ ક્ષણવારમાં નાશ પામે છે ॥ ૧૨૩ ॥

स्थूलं सूक्ष्मं च साकारं शुभध्यानमिति स्फुटं ।
रूपातीतं समाख्यातं निराकारमथोच्यते ॥ १२४ ॥[2]

અનુવાદ : સ્થૂલ અને સૂક્ષ્મ એવું સાકાર શુભધ્યાન સ્પષ્ટ છે, રૂપાતીત (ધ્યાનનુ સ્વરૂપ આ પહેલાં) સારી રીતે કહ્યુ છે અને હવે નિરાકાર (ધ્યાનનુ સ્વરૂપ) કહીએ છીએ. ॥ ૧૨૪ ॥

निराकारमपि ध्यानं रूपातीतसमुज्ज्वलं ।
स्थूलसूक्ष्मविभेदेन द्विविधं परिकीर्त्तितं ॥ १२५ ॥[4]

અનુવાદ : નિરાકાર ધ્યાન પણ રૂપાતીત (જેવું) સમુજ્જ્વળ છે અને તે સ્થૂલ તથા સૂક્ષ્મ એમ બે પ્રકારનુ કહેવામાં આવ્યુ છે. ॥ ૧૨૫ ॥ *

---

૧ આ શ્લોકનો S મા તથા A મા ॥ ૧૨૨ ॥ નમ્બર છે અને H મા, J મા તથા B મા ॥ ૧૨૪ ॥ નમ્બર છે આ શ્લોક કે તેનો અર્થ V મા નથી

૨ આ શ્લોકનો S મા તથા A માં ॥ ૧૨૩ ॥ નમ્બર છે અને H મા, J મા તથા B મા ॥ ૧૨૫ ॥ નમ્બર છે આ શ્લોક કે તેનો અર્થ V મા નથી

३ रूपातीत S, A

૪ આ શ્લોકનો S મા તથા A મા ॥ ૧૨૪ ॥ અને H મા, J મા તથા B મા ॥ ૧૨૬ ॥ નમ્બર છે આ શ્લોક કે તેનો અર્થ V મા નથી

* આ રીતે પણ અનુવાદ થઈ શકે --
રૂપાતીત અને સમુજ્જ્વળ એવુ નિરાકાર ધ્યાન પણ સ્થૂલ અને સૂક્ષ્મ એમ બે પ્રકારે વર્ણવવામાં આવ્યુ છે (અર્થાત્ સ્થૂલ નિરાકાર અને સૂક્ષ્મ નિરાકાર—એ બન્ને નિરાકાર ધ્યાનના વિભેદો છે) ॥ ૧૨૫ ॥

[illegible] ॥ ૧૨૮ ॥

एकांगुलपरीमाणं वृत्तं व्योमसन्निभं ।
योगींद्रः प्रथमं यावद् ब्रह्मद्वारं विचिंतयेत ॥ १२९ ॥[1]

અનુવાદ : એક આંગળ પરીમાણવાળા ગોળ આકાશ જેવા બ્રહ્મદ્વારને (દ્વાદશાંતને—બ્રહ્મરંધ્રને) યોગીન્દ્ર યોગી પ્રથમ (અર્થાત શરૂઆતમા) ચિંતવે ॥ ૧૨૯ ॥

नेत्रमंडलसंस्थायी द्वादशात्मा निगद्यते ।
तस्मादप्यूर्ध्वगं ब्रह्म द्वादशांते तथा स्मृतं ॥ १३० ॥[2]

અનુવાદ : નેત્રમંડળમા રહેનાર (યોગીને) દ્વાદશાત્મા કહેવાય છે. બ્રહ્મ તેથી પણ (અર્થાત્ નેત્રમંડળથી પણ) ઊર્ધ્વે રહેલું છે (અને તેથી તેવે સ્થાને અર્થાત્ બ્રહ્મને સ્થાને રહેલો યોગી) દ્વાદશાંતે છે એમ કહેવામાં આવે છે. ॥ ૧૩૦ ॥

नादबिंदुकलातीतं परमात्मकलायुतं ।
द्वादशांतं[3] सदा ध्यायेत् सदानंदैकमंदिरं ॥ १३१ ॥[4]

---

૧ આ શ્લોકનો S મા ॥૧૨૭॥ અને H મા, J મા તથા B મા ॥ ૧૩૦ ॥ નબર છે આ શ્લોક કે તેનો અર્થ V મા નથી આ શ્લોકનો A મા ॥ ૧૨૮ ॥ નબર છે

૨ આ શ્લોકનો S મા ॥ ૧૨૮ ॥ અને H મા, J મા તથા B મા ॥ ૧૩૧ ॥ નબર છે આ શ્લોક કે તેનો અર્થ V મા નથી આ શ્લોકનો A મા ॥ ૧૨૯ ॥ નબર છે

૩ द्वादशाग H, J. ૪ આ શ્લોકનો S મા ॥ ૧૨૯ ॥ અને H મા, J મા તથા B મા ॥ ૧૩૨ ॥ નબર છે આ શ્લોક કે તેનો અર્થ V મા નથી તેનો A મા ॥ ૧૩૦ ॥ નબર છે

અનુવાદ : (આ રીતે) પ્રયત્નશીલ બનેલો તે પંડિતપુરુષ (યોગી) સંસારના પાશને છેદીને, (શરીરની) અંદર રહેલ મોહાદિ (શત્રુઓની) સેનાને જીતીને, મોક્ષદાયિની એવી દીક્ષા પ્રભુ (ગુરુ) પાસે અંગીકાર કરીને, બ્રહ્મજ્ઞાનના લય વડે કેવળજ્ઞાન (કેવલીએ માન્ય કરેલ જ્ઞાન) ઉપાર્જીને (અને એ રીતે) આ કર્મોને ક્રમશઃ ક્ષીણ કરીને પાપમાંથી મુક્તિ મેળવી સદા સુખમય એવા પદને પ્રાપ્ત કરે. ॥ ૧૩૩ ॥

व्यापारच्छिन्नसंसारः संयोगो[1] मुक्तियोजकः ।
विभक्तः[2] संयमाद्यंगैः सोऽपि स्यादष्टधा पुनः ॥ १३४ ॥[3]

અનુવાદ : સંસારના (સર્વ પ્રકારના) વ્યાપારોને છેદનાર અને મુક્તિ સાથે જોડનાર એવો સમ્યગ્ યોગ સંયમાદિ અંગોમાં વિભાજિત છે (અને) તેના પણ બીજા આઠ પ્રકાર છે ॥ ૧૩૪ ॥

अहिंसा सत्यमस्तेयं ब्रह्मचर्यमसंगता ।
इत्येतानि व्रतान्यत्र संयमः पंचधा स्मृतः ॥ १३५ ॥[4]

અનુવાદ : અહિંસા, સત્ય, અસ્તેય, બ્રહ્મચર્ય અને અપરિગ્રહ—એ પાંચ (મહા) વ્રતોથી અહીં સંયમ પાંચ પ્રકારનો કહેવામાં આવ્યો છે ॥ ૧૩૫ ॥

---

૧ सयोगो S, A. ૨ विभक्त S, A ૩ આ શ્લોકનો S માં ॥ ૧૧૨ ॥ અને H માં ॥ ૧૧૪ ॥ નંબર છે J માં આ શ્લોક બે વખત આવે છે—એક વાર શ્લો ॥ ૧૧૮ ॥ તરીકે અને બીજી વાર શ્લો ॥ ૧૩૫ ॥ તરીકે આ શ્લોક ? તેનો અર્થ V માં નથી આ શ્લોકનો A માં ॥ ૧૧૨ ॥ અને B માં ॥ ૧૧૪ ॥ નંબર છે

૪ આ શ્લોકનો S માં ॥ ૧૩૨ ॥ અને J માં ॥ ૧૦૬ ॥ નંબર છે આ શ્લોક છે તેનો અર્થ V માં નથી તેનો A માં ॥ ૧૦૩ ॥ નંબર છે

[illegible] ।
[illegible] ॥ [illegible] ॥

અર્થ : [illegible] ॥ ૧૩૯ ॥

અનુવાદ : સ્થૂલ કે સૂક્ષ્મ અથવા સાકાર કે નિરાકારમાં સ્થિર ચિત્તને એકાકાર કરી (તે સ્થૂલ, સૂક્ષ્મ, સાકાર કે નિરાકારને) ધ્યાવવું એ ધ્યાન છે ॥ ૧૩૯ ॥

---

१ च J, S, V, A, B २ निराकृतौ J, H, S, A ३ ध्यान V ४ ध्येय V. ५ गेकप्रत्ययमगति V, एकप्रत्ययमगते H, एक प्रत्ययमगते J ६ આ શ્લોક અને તેના અર્થનો V માં ॥ ७८ ॥ નંબર છે, જે ભૂલથી ॥ ८८ ॥ ને બદલે લખાયો છે V માં આ શ્લોક છેલ્લો છે આ શ્લોકનો S માં ॥ ૧૩૬ ॥, J માં ॥ ૧૪૦ ॥ અને A માં ॥ ૧૩૭ ॥ નંબર છે

[illegible]

[illegible] ।
[illegible] ॥ १४० ॥

अनुवाद : [illegible]

[illegible] ॥ १४० ॥

[illegible] ।
[illegible] ॥ १४१ ॥

अनुवाद : [illegible]

[illegible] ॥ १४१ ॥

[illegible] ।
[illegible] ॥ १४२ ॥

[illegible]

અનુવાદ : "હું (કોઈપણ પ્રકારની [illegible] વિચારસરણીથી) બંધાયેલો નથી, પરંતુ [illegible] સંપૂર્ણ મુક્ત છું" એવો જેનો (દૃઢ) નિ[illegible] "હું ત (વિષયનો અર્થાત્ યોગનો) [illegible] (પણ) નથી અને મૂર્ખ (પણ) નથી" [illegible] [illegible] છે) તે આ શાસ્ત્રમાં અધિકારી છે ॥ [illegible]

स[illegible]मन्य[illegible] [illegible] ।
न [illegible] परमं पद ॥ १३ ॥

અનુવાદ : [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

य

र

ल

[illegible] (१२)
[illegible] ([illegible]) [illegible] ([illegible])
[illegible] ([illegible])
[illegible] ([illegible]), [illegible] (४१), २८ ([illegible]), [illegible] ([illegible]), [illegible] (७०), ५१ (९५), ५५ (१०७), ५७ (११२, ११३), ६५ (१३३), ६६ (१३४)
[illegible] ९ (१५)
मूक ३६ (६७), ३७ (६८, ६९)
मोक्ष — मोक्षपद — मोक्षमार्गः ११ (२०), ३० (५६), ३२ (५८, ५९), ४७ (८७), ४८ (८८), ५२ (९७), ५६ (११०), ५७ (१११), ६५ (१३३).
मोक्षकांक्षी ६ (११), ५१ (९५)

य

यश ९ (१७)
यमः २८ (५१)
योगः ९ (१६), २८ (५२), २९ (५३), ३४ (६३), ३९ (७२), ४६ (८५), ५५ (१०६), ५७ (११३), ६६ (१३४), ६९ (१४०)
योगी — योगीन्द्र — योगवित् ४ (७), ९ (१६, १७), ११ (२०), १३ (२३), २३ (४२), २६ ([illegible]), [illegible] ([illegible]), [illegible] ([illegible]), [illegible] ([illegible]), [illegible] (१०२, १०३), ५५ (१०६, १०७), ५७ (११२), ५९ (११६), ६१ (१२१), ६२ (१२३), ६३ (१२८), ६४ (१२९), ६५ (१३०)

र

रजस् ५२ (९८)
रागद्वेषनिवर्जितम्—रागद्वेषपराङ्मुख ७ (१२), ४९ (८९)
रुद्रः १८ (३३)
रूपविवर्जित ध्यानम ९ (१५)
रूपस्थ ध्यान ४० (७४)
रूपातीत ध्यानम ५५ (१०७), ६२ (१२४, १२५)
रोमाच २८ (५०)

ल

लक्ष्यमापन्न —लक्ष्यम् १७ (३१), ४४ (८१), ५९ (११५)
लघु १८ (३२)
लय—लयलीनः—सहजलय ४० (७५), ५८ (११४), ५९ (११६), ६१ (१२२), ६५ (१३३)
लोक ५० (९३), ५६ (११०)

સંસ્થાનાં અન્ય પ્રકાશનો

૧ . . અમૃતલાલ કાલિદાસ દોશી. બી.એ.

શ્રી પ્રતિક્રમણ સૂત્ર 'પ્રબોધ ટીકા' ભાગ પહેલો (બીજી આવૃત્તિ) हिन्दी ... — રૂ. ૫.૦૦

૨ શ્રી પ્રતિક્રમણ સૂત્ર 'પ્રબોધ ટીકા' ભાગ બીજો — રૂ. ૫.૦૦

શ્રી પ્રતિક્રમણ સૂત્ર 'પ્રબોધ ટીકા' ભાગ ત્રીજો — રૂ. ૫.૦૦

૩ પ્રતિક્રમણની પવિત્રતા (અપ્રાપ્ય) (બીજી આવૃત્તિ) — રૂ. ૦.૭૫

૪ શ્રી પંચપ્રતિક્રમણ સૂત્ર (તપાગચ્છાનુસારી) શબ્દાર્થ સાથે અર્થ સંકલના તથા સૂત્ર પરિચય સાથે (અપ્રાપ્ય) — રૂ. ૨.૦૦

શ્રી પંચપ્રતિક્રમણ સૂત્ર (ખરતરગચ્છાનુસારી) શબ્દાર્થ અર્થ સંકલના તથા સૂત્ર પરિચય સાથે (અપ્રાપ્ય) — રૂ. ૨.૦૦

૬ સચિત્ર સાર્થ સામાયિક-ચૈત્યવંદન (તપાગચ્છાનુસારી-અપ્રાપ્ય) — રૂ. ૦.૫૦

૭ જ્ઞાનપ્રદીપ (પ્રાચીન ગુજરાતી બાલાવબોધ અને અર્વાચીન ગુજરાતી અનુવાદ સહિત) — રૂ. ૧.૫૦

— છપાય છે —

९ नमस्कार स्वाध्याय (प्राकृत विभाग)

१० नमस्कार स्वाध्याय (संस्कृत विभाग)

११ नमस्कार स्वाध्याय (अपभ्रंश - हिंदी - गुजराती विभाग)

પ્રાપ્તિસ્થાન

જૈન સાહિત્ય વિકાસ મંડળ

ઈર્લાબ્રીજ, ૧૧૨ ઘોડબંદર રોડ

વિલેપાર્લે, મુંબઈ—૫૭

તથા જાણીતા જૈન પુસ્તક વિક્રેતાઓ

સંસ્થાનાં અન્ય પ્રકાશનો

પ્રયોજક અમૃતલાલ કાલિદાસ દોશી. બી

૧ શ્રી પ્રતિક્રમણ સૂત્ર टीका" ભાગ પહેલો
(બીજી આવૃત્તિ) हिन्दी आ — રૂા ૫.૦૦

૨ શ્રી પ્રતિક્રમણ-સૂત્ર પ્રબોધટીકા ભાગ બીજો — રૂા ૫.૦૦

૩ શ્રી પ્રતિક્રમણ-સૂત્ર પ્રબોધટીકા ભાગ ત્રીજો — રૂા ૫.૦૦

૪ પ્રતિક્રમણની પવિત્રતા (અપ્રાપ્ય) (બીજી આવૃત્તિ) — રૂા ૦ ૩૭

૫ શ્રી પંચપ્રતિક્રમણ સૂત્ર (પ્રબોધટીકાનુસારી) શબ્દાર્થ
અર્થ-સંકલના તથા સૂત્ર-પરિચય સાથે (અપ્રાપ્ય) — રૂા ૨.૦૦

૬ શ્રી પંચપ્રતિક્રમણ-સૂત્ર-હિંદી (પ્રબોધટીકાનુસારી)
શબ્દાર્થ અર્થ-સંકલના તથા સૂત્ર-પરિચય સાથે (અપ્રાપ્ય) — રૂા ૨ ૦૦

૭ સચિત્ર સાર્થ સામાયિક ચૈત્યવંદન (પ્રબોધટીકાનુસારી-
અપ્રાપ્ય) — રૂા ૦ ૫૦

૮ યોગપ્રદીપ (પ્રાચીન ગુજરાતી બાલાવબોધ અને
અર્વાચીન ગુજરાતી અનુવાદ સહિત) — રૂા ૧ ૫૦

— છપાય છે —

૯ नमस्कार स्वाध्याय (प्राकृत विभाग)

१० नमस्कार स्वाध्याय (संस्कृत विभाग)

११ नमस्कार स्वाध्याय (अपभ्रंश-हिंदी-गुजराती विभाग)

પ્રાપ્તિસ્થાન

જૈન સાહિત્ય વિકાસ મંડળ

ઈર્લાબ્રીજ, ૧૧૨ ઘોડબંદર રોડ

વિલેપાર્લે, મુંબઈ-૫૭

તથા જાણીતા જૈન પુસ્તક વિક્રેતાઓ